

Brandrök ökar risken för cancer – det finns bättre skydd och det måste bli standard

By Fredrik Persson - 31 oktober, 2022

Brandrök och cancer har ett samband, det har IARC (WHO) slagit fast efter många års studier. Och sedan 1 juli 2022 är jobbet som brandman klassat som ett högriskyrke när det kommer till cancer. IARC placerar brandmän i kategori 1 (av fyra kategorier) vad gäller cancer och innebär att det finns ett fastställt samband mellan cancer och brandrök, vilket i sin tur betyder att man klassar en cancerdiagnos som en arbetsskada.

Som tur är så har vi varit medvetna om riskerna länge och därmed arbetat med förebyggande insatser för att minska exponeringen av farliga brandgaser, till exempel genom att införa konceptet "Friska brandmän". Men det finns fortfarande mer att göra för att minska riskerna ytterligare. Vårt största organ är huden och det är också där det största upptaget av giftiga ämnen sker. Våra larmställ skyddar till viss del, men studier visar att det endast tar ca 2 min för gifterna att absorberas genom larmkläderna till vår hud. Och när temperaturen stiger med 5 grader ökar också hudens absorption med 400%! Därför behöver vi få en bättre säkerhetsutrustning som ger ett större skydd. Idag finns det ett underställ med väldigt goda studieresultat och som minskar hudens exponering. Det har tagit 8 år att ta fram detta underställ och är i grunden ett krigsmaterial. Min förhoppning är att detta underställ så fort som möjligt ingår i vår utrustning när vi åker ut på brandlarm.

Det finns många studier som styrker just den förhöjda cancerrisken för brandmän. Tyvärr finns det ännu inga större studier på oss kvinnliga brandmän, även om amerikanska studier visade på 600% större risk för kvinnliga brandmän att drabbas av bröstcancer jämfört med övriga kvinnliga befolkningen. Orsaken till att det saknas studier är att vi är för få. Så tills vi uppnår ett antal som befogar och rättfärdigar en större kvalitativ studie på kvinnliga brandmän och dess risker i arbetsmiljön, så får vi följa de riktlinjer och rön som finns för manliga brandmän. Jag tänker att

det räcker ganska långt, men ett område som inte har studerats är fertiliteten och hur brandgaser påverkar chansen att bli gravid. Jag vet att till exempel kvinnliga frisörer löper en större risk för infertilitet på grund av de kemiska vätskor som de använder i sitt yrke.

Många andra yrken, såsom målare och gummi- och aluminiumindustrier, har byggt bort riskerna med kemiska ämnen. Så att vi nu fått ett erkännande från WHO som visar på riskerna i brandmannayrket är viktigt, nästa steg är att titta på hur vi kan jobba bort dessa risker. Ett sätt kan vara att via den årliga hälsokontrollen kontrollera våra PCA-värden (Polycykliska aromatiska kolväten som finns i brandgaser). Vissa cancerdiagnoser har dessutom en lång inkubationstid, så kanske bör man även kolla dessa värden efter avslutad anställning inom räddningstjänsten? Jag har en vision att vi inom några år har byggt bort just den förhöjda cancerrisken inom brandmannakåren, men här behöver vi alla hjälpas åt att ställa krav på en så säker arbetsmiljö som möjligt. Ingen ska bli sjuk eller skadad på sitt jobb!

Annette Askenryd

[Fler krönikor av Annette Askenryd](#)

[Här hittar du information om det nya skyddsunderstället \(ej sponsrad\)](#)

Fredrik Persson

Redaktör och webbredaktör för tidningen Swedish Firefighters.